

Доклад

за проведена среща за оценка на потребностите по проект „Овластяване на полагащите дългосрочна грижа в семейството“ (С грижа за грижа) № BG05/1081

София, 24 февруари 2015 г.

На 24 февруари 2015 г. в София се проведе среща за оценка на потребностите на целевата група по проекта. Участниците бяха поканени от екипа на проекта чрез разпространение на информация за проекта и на проектната брошура след лични срещи, чрез Дневни центрове и НПО от столицата. В срещата взеха участие 9 представители на целевата група и 2 експерти НПО от страна на водещия партньор по проекта.

Участниците бяха подробно запознати с целите, дейностите, времевия график на проекта и очакваните резултати. Подробно бяха представени въпросникът за самооценка на потребностите, както и целите и предназначението му.

След дадените указания всички участници попълниха въпросника за самооценка (9 бр.), за който им бе предоставено достатъчно време.

Участниците бяха запознати и с добри международни практики и политики от страни членки на ЕС в подкрепа на полагащите дългосрочна грижа в семейството. Представени бяха и основните принципи на работа на Eurocarers - европейската асоциация на полагащите грижа в семейството.

Някои от участниците представиха своите лични истории и проблемите, пред които са изправени. Бяха разпространени допълнително количество информационни брошури по проекта, както и въпросници за самооценка, които да бъдат предоставени на други хора с подобен проблем.

В края на срещата участниците попълниха Въпросник за обратна връзка. Повечето са оценили положително програмата, съдържанието, представените материали и компетентността на експертите, както и резултатите от срещата.

Срещата приключи с въпроси и отговори и свободен разговор между участниците и екипа на проекта.

Самооценка на потребностите.

Получените 9 попълнени въпросника от срещата, както и 1 допълнителен, получен от потенциален участник, възпрепятстван да присъства - общо 10 бр., бяха анализирани от експертите по проекта.

Социално-демографски профил

В проучването участваха 7 жени и 3 мъже. 70% от тях живеят в брак или партньорска връзка. 50% от тях са с висше образование, а останалите със средно. 40% от тях са служители в държавната или публичната администрация, докато останалите работят в образованието, бизнеса и др. сфери. 30% от анкетираните са родители, които гледат деца с увреждания, от които само 1 родител гледа дете до 18-годишна възраст. Останалите 70% от анкетираните гледат възрастни: родители, родители на съпруг, други преки роднини или съпрузи.

70% от анкетираниите са работещи, с уговорката "засега" в една от анкетите, което показва осъзнаването на реалността тази ситуация да се промени, поради необходимостта от съвместяването на работата със задълженията за обгрижване на нуждаещ се член на семейството. Останалите трима са били принудени да напуснат работа, да сменят работата или да преминат на непълно работно време.

80% от анкетираниите са във възрастовите групи от 45 до 65-годишна възраст с превес на групата от 55 до 65 години, когато възрастните им родители или роднини са в затруднение или в невъзможност да изпълняват ежедневните си нужди.

Анкетираниите декларират, че се грижат за близките си от 2 до 15 години, като родителите на порасналите над 18-годишна възраст деца с увреждания се грижат за тях над 30 години. 40% от анкетираниите се грижат за близките си постоянно, докато останалите са ангажирани от 2 ч. на ден до оказване на помощ и грижа при необходимост според нуждите. 60% живеят в едно домакинство с тези, за които се грижат, докато за останалите съществува проблемът да пътуват ежедневно или периодично до жилището на тези, които се нуждаят от тяхната помощ.

70% от обгрижваните са на възраст от 66 до 92 години, които, поради напредване на възрастта, немощ, намалена подвижност или парализа и заболявания, поради които са на легло, имат нужда от грижа.

80% от полагащите грижа в семейството не са получавали професионална помощ, както и не са получавали финансова компенсация за грижата, която са предоставяли или предоставят.

Проучване на потребностите.

Само около 10% от анкетираниите са получили информация, която им е била полезна относно възможните проблеми, с които ще се сблъскат и възможната помощ, когато за започнали да предоставят грижа в семейството. 90% от тях не са получили предложение за каквато и да било помощ. В създадената ситуация повече от половината са се обърнали за помощ към членовете на семейството си и са я получили оттам. Над 70% са вярвали, че могат да се справят самостоятелно, но са искали да говорят с някого по темата, за да бъдат информирани. Информация, която им е помогнала за справяне със ситуацията, повечето обаче са получили от интернет.

Повечето от анкетираниите не са имали проблем да говорят за създадената ситуация с околните, но мненията им дали са изпитвали чувство за вина, както и страх от болестта или увреждането, се разделят поравно.

Причините да не търсят помощ извън семейството са в еднаква степен липсата на увереност, че някой извън кръга на семейството може да помогне, липсата на достъпна помощ или липсата на информация за такава. От друга страна, преобладаваща част от анкетираниите смятат, че грижата за зависим от нея роднина, е нещо естествено, в по-малка степен, че това е семейна традиция или въпрос на избор. Както заявява една от респондентките "Смятам, че това е най-нормалното нещо, особено когато става дума за родител...". За всички анкетирани основният стимул да се грижат за роднината им е обичта, която изпитват към него/нея.

По отношение на вида помощ, от която имат нужда, анкетираните изтъкват на първо място необходимостта от финансова подкрепа, включително и за осигуряване на професионална грижа. На второ място, изтъкват нуждата от психологическа подкрепа и от услуги, които да заместват обгрижващия в дома или извън него, както и апел към професионалистите "да помагат временно".

От професионалистите в областта на грижата - социални и медицински работници - анкетираните очакват на първо място информация и партньорство да работят заедно в полза на обгрижвания, докато получаването на обучение е на заден план. Анкетираните напълно споделят мнението, че полагащите грижа в семейството трябва да работят съвместно с полагащите професионална грижа, като и двете страни има какво да научат една от друга. Същевременно преобладава мнението, че полагащите професионална грижа само отчасти разбират или вземат предвид положението на полагащите грижа в семейството.

50% от анкетираните биха оставили роднината си на грижите на професионалистите, както изтъква условията за това една от респондентките "при невъзможност - поради липсата на професионални умения и необходимост от специализирана грижа".

70% от анкетираните осъзнават много добре ролята си и се смятат за човек, който не е само роднина, но и полага грижа в семейството за зависим роднина, като нямат проблем да признаят това открито и откровено. Същевременно само трима от респондентите са осъзнали това веднага, след като е настъпила необходимостта от полагането на грижата, докато останалите са имали нужда от време, за да осъзнаят тази си роля, за някои до 5 години. Същевременно преобладаващото болшинство смятат, че това, което се случва между тях и роднината, за който се грижат "не е чужда работа".

Като описват преживяванията си при полагането на грижата, като избират повече от един отговор, половината респонденти изтъкват, че тази ситуация всъщност им е "дала сила", както и е дала сила на човека, за когото се грижат, и е подобрила отношенията им. Въпреки това 40% посочват, че създадената ситуация безпокои човека, за когото те полагат грижа, а трима са изтъкнали, че създадената ситуация ги изолира от останалия свят.

Като основни липси в своя живот на обгрижващи близките си, респондентите посочват липсата на социални контакти и липсата на спокойствие и почивка, което обективно отразява напрежението, в което живеят.

Половината от анкетираните споделят, че те са единствените, полагащи грижа за техния роднина, докато на другите помагат предимно членове на семейството, включително дъщерята на една от респондентките споделя грижите за нейния брат с увреждания. Това добре отразява ситуацията, в която се намират много български семейства, членовете на които се включват в обгрижването на нуждаещи се техни роднини.

Само 30% от анкетираните заявяват, че потребностите на човека, за когото се грижат, са били оценени от външни за семейството хора, като това са предимно хора от приятелския им кръг. Половината от анкетираните посочват, че техните собствени потребности са били оценени от тяхното семейство или приятели, но не от

професионалисти или други заинтересовани страни. Респондентите споделят почти всички причини/пречки, които затрудняват полагащите грижи в семейството да определят и респективно да изразят собствените си потребности, сред които преобладават: липсата на информация за достъпната помощ за полагащите грижи, липсата на подкрепа от страна на професионалистите, липсата на време. 80% от анкетираните категорично заявяват, че професионалната грижа не може да замести грижата в семейството, но може да я допълни. 50% от анкетираните биха искали да получат помощ и подкрепа от професионалистите, но от "компетентни, отговорни, квалифицирани, съпричастни, обучени" и да знаят как да се справят в кризисни ситуации, което отразява високите им изисквания и очаквания към професионалната помощ. 20% очакват по-голям ангажимент от страна на техните семейства, докато други 20% очакват помощ от държавата, без да уточняват каква точно. На въпроса дали биха искали да имат възможност да оставят роднината си на грижите на специализирани заведения от време на време, половината от респондентите отговарят положително, докато други 30% са против, но и с известно колебание, защото това "зависи от желанието на болния човек".

Половината от респондентите отговарят, че има място, където могат да говорят за ролята си на полагащ грижа в семейството, но няма място, където биха могли да задават въпроси.